

An aerial photograph of a school complex. In the foreground, a large, modern, white school building with a curved facade and a central entrance is visible. Behind the building is a large sports field with a red running track and a green field. The surrounding area includes residential buildings, trees, and a road. The image is overlaid with a semi-transparent white banner containing text.

Jelgavas Valsts ģimnāzija

Prasme. Kā mācīt? Kā Vērtēt?

Liene Sabule, Evija Slokenberga

Kā iekurināt ugunskuru

1. Ievietot garu **skalu** zemē apmēram 30 grādu leņķī. Atkārtot šo darbību, veidojot apla kompozīciju.
2. Novietot degošu materiālu zem **skalu** kompozīcijas.
3. Novietot dažas mazākas **pagales** ap izveidoto kompozīciju.
4. Aizdedzināt degošo materiālu.
5. Kad mazākās pagales aizdegušās, papildināt ugunskuru ar lielākām **pagalēm**.

Kā iekurināt ugunskuru

1. Ievietot garu **skalu** zemē apmēram 30 grādu leņķī. Atkārtot šo darbību, veidojot apļa kompozīciju.
2. Novietot degošu materiālu zem **skalu** kompozīcijas.
3. Novietot dažas mazākas **pagales** ap izveidoto kompozīciju.
4. Aizdedzināt degošo materiālu.
5. Kad mazākās pagales aizdegušās, papildināt ugunskuru ar lielākām **pagalēm**.

Malka

Skali, kas ātri aizdegas.

Sausas malkas nelielas pagaliņas.

Ilgā degoša koksne.

Kā iekurināt ugunskuru

1. Ievietot garu **skalu** zemē apmēram 30 grādu leņķī. Atkārtot šo darbību, veidojot apla kompozīciju.
2. Novietot degošu materiālu zem **skalu** kompozīcijas.
3. Novietot dažas mazākas **pagales** ap izveidoto kompozīciju.
4. Aizdedzināt degošo materiālu.
5. Kad mazākās pagales aizdegušās, papildināt ugunskuru ar lielākām **pagalēm**.

Malka

Skali, kas ātri aizdegas.

Sausas malkas nelielas pagaliņas.

Ilgi degoša koksne.

Visaugstākā siltumatdeve ir **ozolam**.

Labā siltumatdeve ir **bērzam**.

Vidēja siltumatdeve ir **skujkokiem**.

Populāra ir **alkšņa** malka.

Prasme ir

māka veikt kādu darbību atbilstoši nepieciešamajai kvalitātei un apjomam; darbības izpildes priekšnosacījums. Tāda zināšanu, darbības paņēmienu apguves pakāpe, kas ļauj apgūto izmantot mērķtiecīgā darbībā.

(<https://www.letonika.lv>)

Prasmes, kas jāiekļauj savā CV

Michael Tomaszewski

Career expert

Updated 10.05.2021.

Radošums.

Sociālās prasmes.

Kritiskā domāšana.

Problēmu risināšana.

Publiskās runas prasme.

Prasmes klientu apkalpošanā.

Komandas darba prasmes.

Komunikācija.

Sadarbība.

Grāmatvedība/skaitļošana.

Aktīva klausīšanās.

Spēja adaptēties.

Pārrunas, lai vienotos.

Konfliktu risināšana.

Empātija.

Klientu apkalpošana.

Lēmumu pieņemšana.

Prasme vadīt.

Līderības prasmes.

Organizācija.

Valodas prasmes.

Administratīvās prasmes.

Kā mēs kā skolotāji ieguvām prasmi publiski uzstāties?

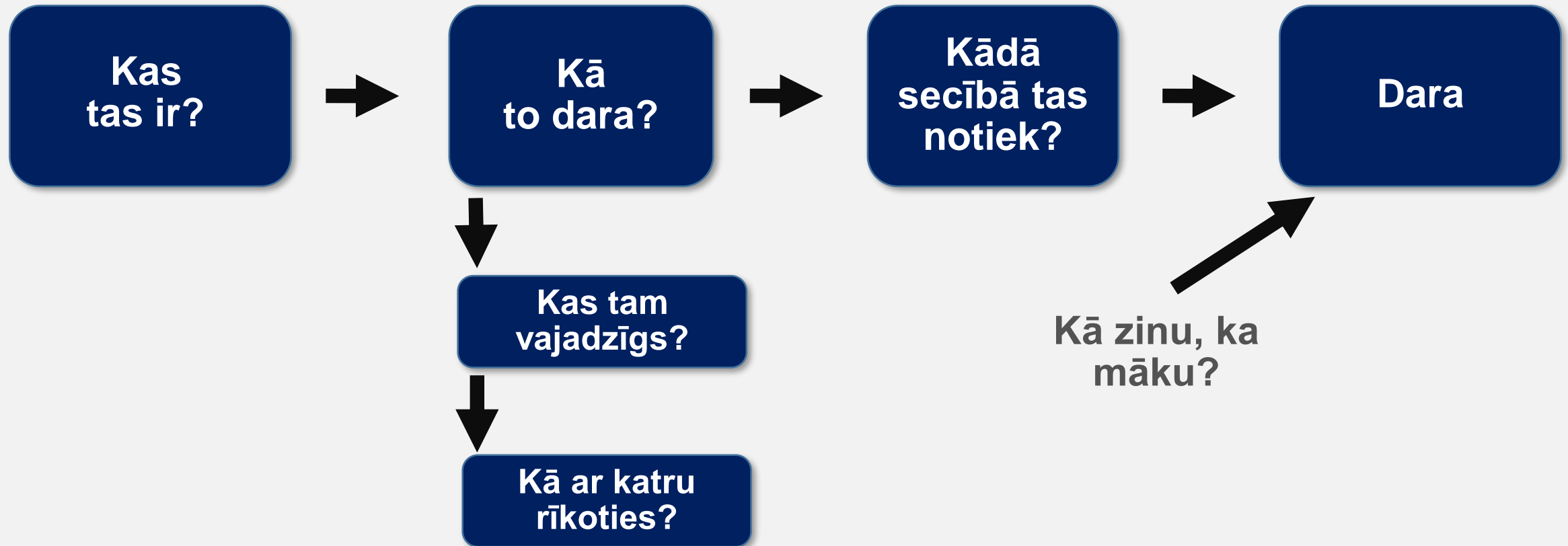
Lai kļūtu par labu publisko runātāju, jāattīsta:

- komunikēšanas prasmes;
- pārliecība;
- empātija;
- harizma;
- izturība.

Kā var attīstīt prasmi publiski uzstāties?

- plāno runu;
- vingrinies;
- iesaisti auditoriju;
- uzturi acu kontaktu;
- pievērs uzmanību ķermeņa valodai;
- domā pozitīvi;
- atrodi savu stratēģiju uztraukuma mazināšanai;
- skaties un analizē savu runu ierakstus;
- ...

Sasniedzamais rezultāts: prasme

ZINĀŠANAS

Izpratne

Akadēmiskas zināšanas

Deklaratīvas zināšanas

Par faktiem un lietām, atziņa, ka kaut kas tāds ir

Nepārprotamas zināšanas

Strukturēts informācijas kopums, ko var atpazīt, ierakstīt, glabāt un koplietot

Diskrēta apziņa

Spēja mutiski paust zināšanas

Teorija

PRASMES

Zināt, kā

Darīšana

Praktiskas zināšanas

Zināšanas par to, kā veikt noteiktas kognitīvas darbības, piemēram, argumentāciju, lēmumu pieņemšanu un problēmu risināšanu

Personīgā pieredze

Neierakstīta, slēpta un nenoteikta, milzīga zināšanu krātuve, kas pieder ikvienam cilvēkam

Praktiska apziņa

Apziņa, ko sniedz ikdienas dzīvē veicamie uzdevumi, kas ir tik integrēti, ka tos nevar nepamanīt

Prakse

Kuri SR ir par prasmes mācīšanu?

Kāds ir skolēna ceļš uz dažādiem SR? 15

SR
veids

Ko dara skolēns,
lai apgūtu SR?

Kā parāda
apgūto?

A. Zina ... ko?
(nosaukumus, simbolus, faktus ...)

atceras

+

apgūst stratēģiju, kā atceras

☒ Nosauc,
definē ...

B. Ir izpratne ... par ko?
(jēdzienu – uzbūvi, procesu, nozīmi... lai...)

novēro vai/un jautā (..., ...)

+

spriež (..., ...)

+

skaidro (..., ...)

+ t. i., mācās domāt + paust savu domu skaļi

☒ Veido
pamatojumu ...

C. Veic praktisku procedūru
(strādā ar ierīci – mērinstrumentu, ...)

dara, izpildot noteiktus soļus secībā

☒ Izpilda
procedūru

D. Piemīt prasme ...
(atrast atslēgas vārdus, klasificēt vielas ...)

dara, izpildot secīgus
soļus

+

apgūst stratēģiju,
kā dara

+

stratēģiju, kā
atpazīt nākamreiz

Ir izpratne par ...
procedūru prasmei

+

t. i., mācās domāt

+

vadīt savu mācīšanos

☒ Demonstrē prasmi,
atpazīstot un
lietojot stratēģiju

E. Risina problēmu

plāno un rīkojas
jaunā situācijā

+

spriež kompleksi

+

izvēloties un lietojot
vajadzīgās stratēģijas

☒ Atrisina
problēmu

Kuras prasmes jūs mācāt regulāri?

Atveriet www.menti.com un izmantojiet kodu **1736 1852**

PAMATPRASMES

CAURVIJU PRASMES

VALODU

ES DOMĀJU UN DARU

ES PATS

ES PASAULĒ

SOCIĀLĀS UN PILSONISKĀS

KULTŪRAS IZPRATNES UN RADOŠĀS IZPAUSMES

MATEMĀTIKAS UN DATORZINĀTNES

DABASZINĀTŅU UN INŽENIERZINĀTŅU

FIZISKĀS AKTIVITĀTES UN VESELĪBAS

PROBLĒMU
RISINĀŠANA UN
KRITISKĀ
DOMĀŠANA

JAUNRADE,
PAŠINICIĀTĪVA UN
UZŅĒMĒJSPĒJA

DIGITĀLĀ UN
IMEDIJU

PAŠIZZIŅA,
PAŠVADĪBA UN
MĀCĪŠANĀS
MĀCĪTIES

SADARBĪBA

LĪDZDALĪBA

Prasmes

Mācību priekšmetā specifiskās ... rakstīt pārspriedumu

Caurviju ... skaidrot

prasmes ... sadarboties

Pārsprieduma vērtēšanas kritēriji

centralizētajā latviešu valodas un literatūras eksāmenā 12. klasei (maksimālais punktu skaits 34)

P	Saturs		Kompozīcija			Vārdu krājums	Stils
	Temata izpratne	Argumentācija	K1 Apjoms	K2 Rinkopas	K3 Secīgums		
5	Temats izprasts, patstāvīgas domas, radoši, oriģināli spriedumi, atziņas, vērtējums.	Skolēns ar mērķtiecīgi izvēlētu faktu materiālu spēj atklāt un pierādīt izvēlēto tematu, 1 no tiem plaši atklāts, 2–3 minēti.					
4	Saturs atbilst tematam, atsevišķas nozīmīgas, patstāvīgas domas, spriedumi, atziņas, vērtējums.	Izmantotie fakti savu spriedumu argumentēšanai parāda, ka skolēns prot orientēties izvēlētajā tematā. 1–3 minēti.					Darbā ievērots vienots stils, nav stila kļūdu.
3	Daļēji atklāts temats, tas sašaurināts vai paplašināts, novirze no temata, vienpusīga, fragmentāra pieeja galveno problēmu risinājumam, nav savu spriedumu vai arī daļēji, neveikli (trafāreti spriedumi).	Izmantotie fakti nav pārliecinoši spriedumu pamatošanai. 1–2 faktu kļūdas.			Darba kompozīcija pilnībā atbilst pārsprieduma uzbūvei, mērķtiecīgi atklāta doma.	Tematam atbilstoša valoda, pamatota vārdu izvēle, daudzveidīgas, saturam pakārtotas teikuma konstrukcijas.	1–3 stila kļūdas.
	Temata virspusēja sapratne, novirze	Vispārīgi spriedumi, maznozīmīgi fakti,	Ir ievērots noteiktais	Ievērotas rindkopas.	Darbs plānveidīgs,	Tematam atbilstoša	4–7 stila kļūdas.

Prasme SKAIDROT

Dabaszinātnes	102
Kultūras izpratne un pašizpaušme mākslā	11
Matemātika	40
Sociālā un pilsoniskā	45
Tehnoloģijas	31
Latviešu valoda	10
Svešvalodas	15
Veselība un fiziskās aktivitātes	1

Prasme SKAIDROT

- Skaidro siltuma procesus (sasilšana, atdzišana).
- Skaidro ritma līdzekļu atbilstību apgūtajiem mūzikas žanriem un stiliem.
- Skaidro, kas ir īpašība un pazīme.
- Skaidro, ka dažādas vērtības var būt savstarpējā pretrunā.
- Skaidro video veidošanas un rediģēšanas pamatprincipus.
- Skaidro daudzveidīgu rakstzīmju, tai skaitā digitālo zīmju, lietojumu tekstā.
- Atpazīst vārdus pēc to uzbūves, vārdšķiras un teikumu veidus un klasificē tos pēc pazīmēm. Skaidro atšķirības to lietojumā.
- Skaidro ar reproduktīvo veselību saistītu infekciju izplatīšanos un profilakses nozīmi.

KRITĒRIJS	SNIEGUMA LĪMEŅU APRAKSTS			
	<i>Sācis apgūt</i>	<i>Turpina apgūt</i>	<i>Apguvis</i>	<i>Apguvis padziļināti</i>
Skaidrojuma struktūra	Skaidro procesu, parādību, notikumu u.c., aprakstot to norisi, cēloņus, izvietojumu, ietekmējošos faktorus utt. Pieļauj būtiskas faktu un loģikas kļūdas. Nosauc faktus.	Skaidro procesu, parādību, notikumu u.c. norisi, cēloņus, izvietojumu, ietekmējošos faktorus utt. Aprakstot struktūrelementus un sakarības, pieļauj nebūtiskas faktu un loģikas kļūdas.	Skaidro procesu, parādību, notikumu u.c. norisi, cēloņus, izvietojumu, ietekmējošos faktorus utt., saistot un detalizēti aprakstot visus skaidrošanas situācijai atbilstošos struktūrelementus, sakarības loģiskā secībā.	Skaidro procesu, parādību, notikumu u.c. norisi, cēloņus, izvietojumu, ietekmējošos faktorus utt., saistot un detalizēti aprakstot skaidrošanas situācijai atbilstošos struktūrelementus, sakarības loģiskā secībā. Definē sava skaidrojuma ierobežojumus vai piedāvā alternatīvu skaidrojumu.
Skaidrojumā izmantotie pierādījumi	Skaidrojums ietver ar skaidrošanas situāciju saistītus, bet nepilnīgus pierādījumus, t.sk., pieredzē vai zemas ticamības avotos balstītus.	Skaidrojums ietver ar skaidrošanas situāciju saistītus, bet nepilnīgus pierādījumus – datus un nozarē atzītas zināšanas, t.sk., iegūtas no simulācijām, modeļiem, teorijām u.c.	Skaidrojums ietver ar skaidrošanas situāciju saistītus nozīmīgus pierādījumus – datus un nozarē atzītas zināšanas, t.sk., iegūtas no simulācijām, modeļiem, teorijām u.c.	Skaidrojums ietver ar skaidrošanas situāciju saistītus nozīmīgus pierādījumus – datus un atzītas starpdisciplināras zināšanas, t.sk., iegūtas no simulācijām, modeļiem, teorijām u.c. Izvērtē pieejamos pierādījumus, aprakstot apjoma vai ticamības problēmas.
Skaidrojumā lietotā valoda	Skaidrojums ir grūti saprotams un ietver neprecīzu jēdzienu, nosaukumu u.c. lietojumu.	Skaidrojums ir saprotams un ietver nozares jēdzienus, nosaukumus u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti nozares jēdzieni, nosaukumi u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti starpdisciplināri jēdzieni, nosaukumi, u.c.

Prasme SADARBOTIES

Dabaszinātnes	5
Kultūras izpratne un pašizpaušme mākslā	5
Matemātika	1
Sociālā un pilsoniskā	3
Tehnoloģijas	0
Latviešu valoda	1
Svešvalodas	5
Veselība un fiziskās aktivitātes	2

Prasme SADARBOTIES

- Sadarbojas komandā vienota mērķa sasniegšanai, risinot vienkāršas dabaszinātniskas problēmas.
- Sadarbojas kultūras mantojuma saglabāšanā un popularizēšanā.
- Jaunā situācijā individuāli vai sadarbojoties (arī ar pedagogu) veic matemātiskās modelēšanas soļus.
- Sadarbojoties grupā, gūst pilsoniskās un politiskās līdzdalības pieredzi.
- *Strādā grupās un sadarbojas ar klasesbiedriem, lai sasniegtu konkrētu mērķi.*
- Prot strādāt individuāli un sadarboties teksta rediģēšanas laikā.
- Sazinās un sadarbojas, izmantojot dažādus rīkus un paņēmienus informācijas iegūšanai, mācībām, izklaidei.
- Sadarbojoties izvēlas un lieto piemērotus fizisko sagatavotību sekmējošus vingrinājumus.

Uzdevumu nosacījumi sadarbības prasmju izkopšanai

strādāšana kopā

dalīta atbildība

visiem būtiski lēmumi

pozitīva savstarpējā atkarība

SKOLĒNU SADARBĪBAS PRASMES VEICINOŠU UZDEVUMU LĪMENI

Līmenis	Atbilstība kritērijiem
0	Skolēni strādā individuāli'.
1	Skolēni strādā kopā , bet nedala atbildību par gala rezultātu.
2	Skolēni strādā kopā, dala atbildību par rezultātu, bet lēmumus kopā nepieņem.
3	Skolēni strādā grupā, dala atbildību, kopīgi pieņem lēmumus par darba saturu, gaitu un rezultātu, bet viņu darbs nav savstarpēji atkarīgs.
4	Skolēni strādā kopā, dala atbildību, kopīgi pieņem lēmumus par darba gaitu un rezultātu, un viņu darbs ir savstarpēji atkarīgs .

Soļi mērķa sasniegšanai

Diagnostika

- Novērojumi
- Iepriekšējās pieredzes izzināšana

Skolēni prot sadarboties ar jebkuru citu klases skolēnu

- Dažādi grupu izveidošanas principi
- Priekšmetu skolotāji izmēģina, audzinātājs veido kopsavilkumu

Skolēns izprot, ka katras grupas dalībniekam ir sava loma grupā

- SLA iespējamām lomām grupā

Skolēns formulē izpildīšanai nepieciešamās lomas

- Kopā ar skolotāju spriež par nepieciešamajām lomām
- Skolēni spriež un pēc tam kopā ar skolotāju pārrunā par nepieciešamajām lomām grupā
- Skolēni patstāvīgi izlemj, kādas lomas nepieciešamas grupu darba veikšanai

Skolēni zina, kādi pienākumi jāveic katrai lomai, izvērtē, kā to izdevās veikt

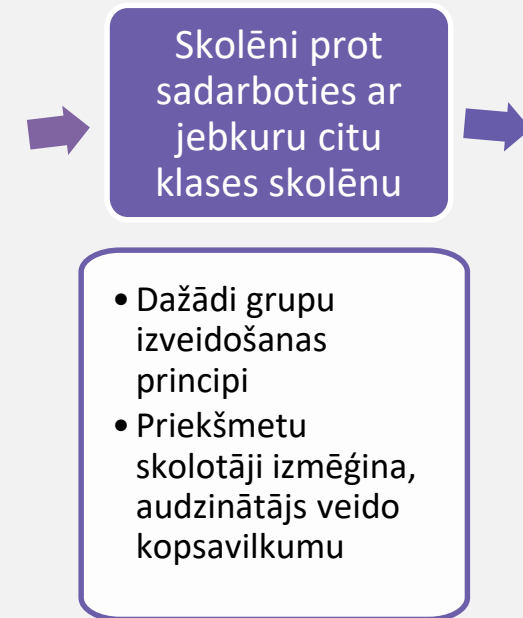
- Individuāla dinamikas lapa – skolēns izvērtē sevi, citi skolēni izvērtē skolēnu
- Skolotājs stāsta savus novērojumus
- Skolēni uzraksta nākamos soļus, lai kļūtu par labāku grupas dalībnieku

Skolēni atbilstoši uzdevumam izveido grupu un sadala lomas tajā

- Skolotājs demonstrē metodes, ar kādām var uzzināt, ko prot citi grupas dalībnieki
- Skolēni paši veic nepieciešamās darbības grupas izveidošanai

Kā izveidot grupu?

- Nejaušības princips
- Brīvprātības princips
- Atkarībā no tēmas izpratnes
- Pēc vārda pirmā burta
- Pēc skolotāja norādījumiem
- ...

Loma	Iesācējs	Darītājs	Lietpratējs	Eksperts	Pienākumi, prasmes, ...
Līderis	Zina savu lomu, to uztver burtiskā nozīmē-komandē, neuzklausa ieteikumus, uzspiež savu viedokli.	Zina savu lomu un pienākumus. Ar palīdzību spēj sadalīt lomas, bet nepalīdz realizēt pienākumus. Ar skolotāja vai citu skolēnu palīdzību spēj noteikt galarezultātu.	Zina un apzinās savu lomu. Organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz realizēt pienākumus. Saredz galarezultātu, bet nesaredz nobīdes, nereaģē, nespēj virzīt grupu uz mērķi.	Motivē, uzslavē, iesaistās grupas darbā, var palīdzēt jebkuram grupas dalībniekam, dod padomus, izstrādā darba plānu, organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz citiem, pārliecinās vai viss izdarīts, izsaka savas domas, pieņem grupai svarīgus lēmumus, rūpējas, lai katrs grupas dalībnieks var izteikties, izsaka un uzklausa viedokļus.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Veido komandu, organizē lomu sadales procesu. 2. Vada plāna izstrādi, seko līdzī izpildei. 3. Rīko diskusiju, rūpējas, lai katrs grupas dalībnieks tiek uzklauss. 4. Organizē darba gala rezultāta izvērtēšanas procesu.
Dalībnieks	Neapzinās savu lomu. nepiedalās aktivitātēs, tikai kritizē.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, sniedz kritiku.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt kritiku un dot risinājumus.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt konstruktīvu kritiku un dot risinājumus. Motivē citus dalībniekus un atbalsta līderi.	<p>Inženieris: Iesaistās ideju ģenerēšanā, veido savu posmu kopējā grupas un klases mašīnā.</p> <p>Laika uzraugs: Nosaka un seko līdzī laika grafikam, ievēro termiņus.</p> <p>Sabiedrisko attiecību speciālists: Ir atbildīgs par stāstījuma plāna izveidi pirms grupu darba ideju prezentēšanas.</p> <p>IT speciālists: Ir atbildīgs par informācijas meklēšanu, filmēšanu, video augšupielādi.</p>

Skolēns izprot, ka katras grupas dalībniekam ir sava loma grupā

- SLA iespējamām lomām grupā

Uzdevums

Visai klasei kopā, izveidot informatīvu avīzi par jaunākajiem atklājumiem zinātnē (piemēram, matemātikā)

Kādas lomas nepieciešamas uzdevuma veikšanai?

Skolēns formulē
izpildīšanai
nepieciešamās
lomas

- Kopā ar skolotāju spriež par nepieciešamajām lomām
- Skolēni spriež un pēc tam kopā ar skolotāju pārrunā par nepieciešamajām lomām grupā
- Skolēni patstāvīgi izlemj, kādas lomas nepieciešamas grupu darba veikšanai

Skolēni zina, kādi pienākumi jāveic katrai lomai, izvērtē, kā to izdevās veikt

7. m2 klase _____ Vārds, uzvārds

Lomas	Līderis				Rakstvedis				Noformētājs				IT speciālists				Runātājs				Grupdas dalībnieks							
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Angļu valoda																												
Bioloģija																												
Ģeogrāfija																												
Informātika																												
Klases stunda																												
...																												

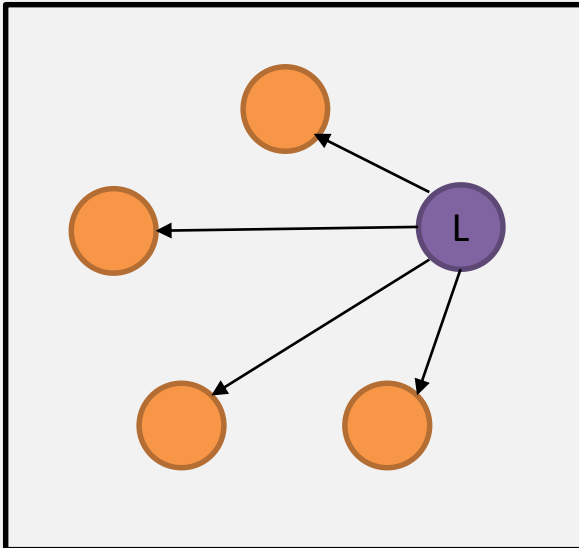
- Individuāla dinamikas lapa – skolēns izvērtē sevi, citi skolēni izvērtē skolēnu
- Skolotājs stāsta savus novērojumus
- Skolēni uzraksta nākamās soļus, lai kļūtu par labāku grupas dalībnieku

Datums	Loma	Man izdevās ...	Grupdas biedru ieteikumi	Nākamreiz jāpadomā par ...

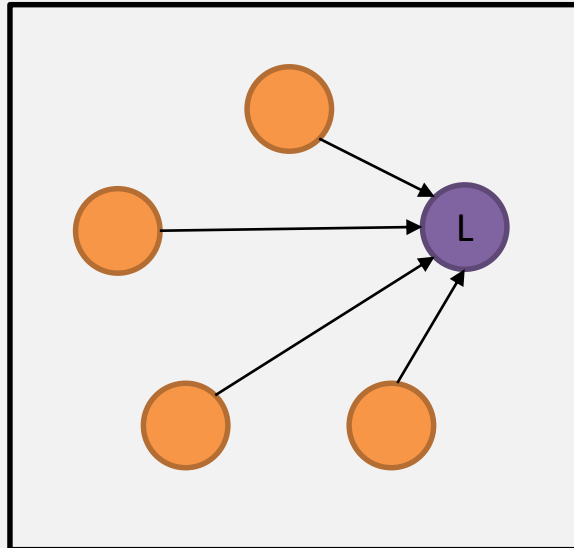
Snieguma līmeņa IZVĒRTĒJUMS

Izvērtē un uzraksti pamatojumu, kurā līmenī *Es kā līderis/grupas biedrs kā līderis* atrodos/ās?

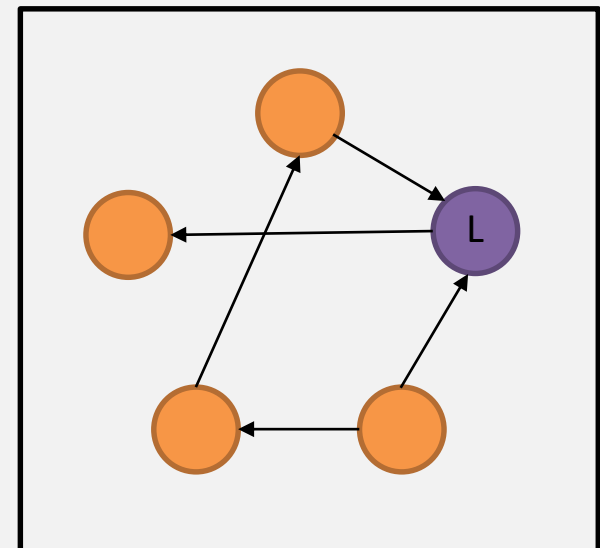
1. uzdevums

2. uzdevums

3. uzdevums

- līderis

- Grupas dalībnieks

Uzdevums

Visai klasei kopā, izveidot informatīvu avīzi par jaunākajiem atklājumiem zinātnē (piemēram, matemātikā)

Socrative.com

Kāpēc es esmu labs līderis? Ko es darīšu, būdams līderis?

Skolēni atbilstoši uzdevumam izveido grupu un sadala lomas tajā

- Skolotājs demonstrē metodes, ar kādām var uzzināt, ko prot citi grupas dalībnieki
- Skolēni paši veic nepieciešamās darbības grupas izveidošanai

Soļi mērķa sasniegšanai

Diagnostika

- Novērojumi
- Iepriekšējās pieredzes izzināšana

Skolēni prot sadarboties ar jebkuru citu klases skolēnu

- Dažādi grupu izveidošanas principi
- Priekšmetu skolotāji izmēģina, audzinātājs veido kopsavilkumu

Skolēns izprot, ka katras grupas dalībniekam ir sava loma grupā

- SLA iespējamām lomām grupā

Skolēns formulē izpildīšanai nepieciešamās lomas

- Kopā ar skolotāju spriež par nepieciešamajām lomām
- Skolēni spriež un pēc tam kopā ar skolotāju pārrunā par nepieciešamajām lomām grupā
- Skolēni patstāvīgi izlemj, kādas lomas nepieciešamas grupu darba veikšanai

Skolēni zina, kādi pienākumi jāveic katrai lomai, izvērtē, kā to izdevās veikt

- Individuāla dinamikas lapa – skolēns izvērtē sevi, citi skolēni izvērtē skolēnu
- Skolotājs stāsta savus novērojumus
- Skolēni uzraksta nākamos soļus, lai kļūtu par labāku grupas dalībnieku

Skolēni atbilstoši uzdevumam izveido grupu un sadala lomas tajā

- Skolotājs demonstrē metodes, ar kādām var uzzināt, ko prot citi grupas dalībnieki
- Skolēni paši veic nepieciešamās darbības grupas izveidošanai

4. Sadarbība

Beidzot 3. klasi

C.3.S.1. Pauž vārdos savas vajadzības, domas un emocijas, kā arī skaidro, kā citu sejas izteiksme un ķermeņa valoda saistās ar konkrētu emociju un kā emocijas ietekmē attiecības ar citiem.

C.3.S.2. Pārliecinās, kā sarunas partneris ir sapratis teikto. Ar pedagoga atbalstu mērķtiecīgi virza sarunu, lai saprastos, un apzināti lieto savas sociālās prasmes, lai ar citiem nodibinātu un uzturētu pozitīvas attiecības un iesaistītos sociālās aktivitātēs.

C.3.S.3. Sadarbojas ar citiem kopēju konstruktīvu uzdevumu veikšanai.

Beidzot 6. klasi

C.6.S.1. Ar pedagoga atbalstu aktualizējot savu rīcību, mācās patstāvīgi pārvaldīt savas emocijas un saglabā labvēlīgu attieksmi saskarsmē ar citiem.

C.6.S.2. Saziņā ar citiem atbilstoši situācijai lieto dažādus saziņas veidus un veido sarunu ar cilvēku, kuram ir atšķirīgs viedoklis. Atzīst un respektē viedokļu dažādību, pieņem kopējus lēmumus par piemērotāko rīcību un risina konfliktus pazīstamās situācijās.

C.6.S.3. Strādā komandā, orientējas uz līdzvērtīgu ieguldījumu, pieņem un sadarbojas ar dažādiem cilvēkiem, lai sasniegtu konkrētu mērķi.

Beidzot 9. klasi

C.9.S.1. Izvērtē citu cilvēku emocijas un rīcības iemeslus, izrāda empātiju un pielāgo savu uzvedību un komunikācijas veidu atbilstoši situācijai.

C.9.S.2. Pauž savu un uzklausa otra viedokli, ievērojot cieņu pret sarunas partneri, rod vienojošu viedokli situācijā, kad pusēm ir atšķirīgi uzskati. Ja nepieciešams, uzņemas sarunas vadību. Sasniedz abpusēji pieņemamus kompromisus un tiecas pēc taisnīga risinājuma.

C.9.S.3. Sadarbojas ar citiem atbilstoši situācijai, kā arī veido un vada komandu, ievērojot citu cilvēku vajadzības.

4. Sadarbība

Beidzot 3. klasi

Beidzot 6. klasi

Beidzot 9. klasi

C.3.S.1. Pauž vārdos savas vajadzības, domas un emocijas, kā arī skaidro, kā citu sejas izteiksme un ķermeņa valoda saistās ar konkrētu emociju un kā emocijas ietekmē attiecības ar citiem.

C.6.S.1. Ar pedagoga atbalstu izsaka savas vajadzības un rīcību, mācās patērēt un saglabāt savas emocijas un rīcību ar citiem.

C.9.S.1. Ar pedagoga atbalstu izsaka savu cilvēku emocijas un rīcības vajadzības, izsaka savu viedokli un pielāgo savu rīcību citu vajadzībām.

C.3.S.2. Pārlicinās, kā sarunas partneris ir sapratis teikto. Ar pedagoga atbalstu mērķtiecīgi veido sarunu, lai saprastos, un apzināti lieto savas sociālās prasmes, lai ar citiem nodibinātu un uzturētu pozitīvas attiecības un iesaistītos sociālās aktivitātēs.

S.9.1.2. Uzklauša atšķirīgus viedokļus un argumentēti pamato savus uzskatus. Skaidro, ka dažādas vērtības var būt savstarpējā pretrunā. Savā uzvedībā ievēro vispārpieņemtās vērtības un sabiedrībā atzītās uzvedības normas.

C.6.S.2. Ievēro atbilstoši situācijai lietojamus viedokļus un veido sarunu ar citiem, lai saprastos. Izvērtē citu viedokli. Atzīst un izsaka savu viedokli, ņemot vērā citu viedokļu dažādību, pieņem kopējus lēmumus, ņemot vērā citu vajadzības un pieņemot piemērotāko rīcību un risina konfliktus pazīstamās situācijās.

C.9.S.2. Pauž savu viedokli, uzklauša otra viedokli, ievērojot cieņu pret sarunas partneri, rod vienojošu viedokli situācijā, kad pusēm ir atšķirīgi uzskati. Ja nepieciešams, uzņemas sarunas vadību. Sasniedz abpusēji pieņemamus kompromisus un tiecas pēc taisnīga risinājuma.

C.3.S.3. Sadarbojas ar citiem kopēju konstruktīvu uzdevumu veikšanai.

C.6.S.3. Strādā komandā, orientējas uz līdzvērtīgu ieguldījumu, pieņem un sadarbojas ar dažādiem cilvēkiem, lai sasniegtu konkrētu mērķi.

C.9.S.3. Sadarbojas ar citiem atbilstoši situācijai, kā arī veido un vada komandu, ievērojot citu cilvēku vajadzības.

K.6.3.3. Izmanto dažādu mākslas veidu (literatūra, vizuālā un audiovizuālā māksla, mūzika, teātris) iespējas savu emociju, vērtību un ideju paušanai.

SADARBĪBAS LĪMEŅU APRAKSTS (7.-9.klase)

		1.	2.	3.	4.
SAR UNĀ JAS	Izsaka un argumentē savu viedokli	Argumentēti izklāsta savu viedokli	Pamato savu viedokli ar atšķirīgiem argumentiem	Sniedz sarunas partnerim pietiekamus argumentus par savu viedokli	Argumentē savu viedokli atšķirīgos veidos
	Uzklausā, iedziļinās un pieņem cita viedokli	Sarunā ievēro atšķirības starp sarunas partneriem	Nodala sarunas partnerus šķirošo un vienojošo	Koncentrējas sarunā uz vienojošo	Vada sarunu ar atšķirīgiem cilvēkiem
	Piedalās un vada sarunu kā atvērtu dialogu ar atšķirīgiem cilvēkiem atšķirīgos jautājumos	Sastāda sarunas plānu un norises modeli	Jautā pēc sarunas partnera viedokļa un tā pamatojuma	Ar iesaistošiem jautājumiem virza un vada sarunu	Vada sarunu kā padziļinātu dialogu
	Mērķtiecīgi lieto daudzveidīgus saziņas līdzekļus	Lieto atšķirīgus saziņas veidus un tehnoloģijas saskarsmē ar līdzcilvēkiem	Apzinās katra saziņas veida tehnoloģiskā rīka priekšrocības un trūkumus	Nodod vienotu vēstījumu ar atšķirīgu saziņas veidu palīdzību un atšķirīgos kanālos	Kombinē atšķirīgus saziņas veidus un kanālus komunikācijā
SAP ROT AS	Saskaņo viedokļus	Noskaidro viedokļu atšķirību iemeslus	Noskaidro vienojošo komunikatīvo platformu	Nosaka viedokļu saskaņošanas nosacījumus	Saskaņo viedokļu atšķirības
	Tolerants pret citu	Izprot atšķirīgo pārliecību avotus	Pieņem atšķirīgu vērtību pastāvēšanu	Saprot citu cilvēku un panāk otras puses sapratni	Saprotas ar atšķirīgiem cilvēkiem
	Vienojas	Izprot katras pozīcijas atšķirības	Noskaidro pozīcijas vienojošo pozitīvo pārklāšanās zonu	Raksturo abu pušu ieguvumus	Sasniedz abpusēji pieņemamus kompromisus
	Rīkojas ētiski	Apzinās katra taisnīguma principa situatīvo ierobežotību	Pieņem lēmumu par situācijai piemērotāko taisnīguma principu	Pārliecinās, vai izvēlētais risinājums ir taisnīgs pret visiem	Orientējas uz taisnīgu risinājumu
SAD ARB OJA S	Apzinās kopību	Nosaka sadarbības iespējas konkrētā situācijā	Analizē sadarbības nosacījumus un šķēršļus konkrētā situācijā	Nosaka piemērotāko sadarbības veidu konkrētā situācijā	Sadarbojas ar citiem katrā dzīves situācijā
	Strādā grupā	Uzņemas iniciatīvu komandas veidošanai	Plāno darbības un to secību, sadala darba uzdevumus	Kontrolē sadarbības procesa norisi, palīdz un atbalsta citus	Veido un vada komandu
	Mācās sadarboties	Kopīgi sadala darba uzdevumus kompleksā mācību projektā	Uzņemas atbildību par savu mācību projekta daļu	Pieņem kopējus lēmumus par projekta norisi	Piedalās kompleksos mācību projektos
	Veido attiecības	Nosaka un nodala sadarbības problēmu lietīškos un starp-personu iemeslus	Apzinās un pārvalda savas emocijas un maina citu emocionālo ievirzi	Rod savstarpējā izpratnē balstītu problēmas risinājumu	Komunikatīvi risina saskarsmes problēmas

SR: Skaidro argumenta uzbūvi; raksta pārspriedumu un sadarbojoties uzlabo argumentāciju.

	... punkti	... punkti	... punkti	... punkti
Skaidrojumā lietotā valoda	Skaidrojums ir grūti saprotams un ietver neprecīzu jēdzienu, nosaukumu u.c. lietojumu.	Skaidrojums ir saprotams un ietver nozares jēdzienus, nosaukumus u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti nozares jēdzieni, nosaukumi u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti starpdisciplināri jēdzieni, nosaukumi, u.c.
Temata izpratne	Temats izprasts, patstāvīgas domas, radoši, oriģināli spriedumi ...
Argumentācija
Sadarbojas	Neapzinās savu lomu. nepiedalās aktivitātēs, tikai kritizē. VAI Zina savu lomu, to uztver burtiskā nozīmē- komandē, neuzklausa ieteikumus, uzspiež savu viedokli.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, sniedz kritiku. VAI Zina savu lomu un pienākumus. Ar palīdzību spēj sadalīt lomas, bet nepalīdz realizēt pienākumus. Ar skolotāja vai citu skolēnu palīdzību spēj noteikt galarezultātu.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt kritiku un dot risinājumus. VAI Zina un apzinās savu lomu. Organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz realizēt pienākumus. Saredz galarezultātu, bet nesaredz nobīdes, nereaģē, nespēj virzīt grupu uz mērķi.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt konstruktīvu kritiku un dot risinājumus. Motivē citus dalībniekus un atbalsta līderi. VAI Motivē, uzslavē, iesaistās grupas darbā, var palīdzēt jebkuram grupas dalībniekam, dod padomus, izstrādā darba plānu, organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz citiem, pārliecinās vai viss izdarīs, izsaka savas domas, pieņem grupai svarīgus lēmumus, rūpējas, lai katrs grupas dalībnieks var izteikties, izsaka un uzklausa viedokļus.

SR: Skaidro argumenta uzbūvi; raksta pārspriedumu un sadarbojoties uzlabo argumentāciju.

	... punkti	... punkti	... punkti	... punkti
Skaidrojumā lietotā valoda	Skaidrojums ir grūti saprotams un ietver neprecīzu jēdzienu, nosaukumu u.c. lietojumu.	Skaidrojums ir saprotams un ietver nozares jēdzienus, nosaukumus u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti nozares jēdzieni, nosaukumi u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti starpdisciplināri jēdzieni, nosaukumi, u.c.
Temata izpratne	Temats izprasts, patstāvīgas domas, radoši, oriģināli spriedumi ...
Argumentācija
Sadarbojas	Neapzinās savu lomu. nepiedalās aktivitātēs, tikai kritizē. VAI Zina savu lomu, to uztver burtiskā nozīmē- komandē, neuzklausa ieteikumus, uzspiež savu viedokli.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, sniedz kritiku. VAI Zina savu lomu un pienākumus. Ar palīdzību spēj sadalīt lomas, bet nepalīdz realizēt pienākumus. Ar skolotāja vai citu skolēnu palīdzību spēj noteikt galarezultātu.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt kritiku un dot risinājumus. VAI Zina un apzinās savu lomu. Organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz realizēt pienākumus. Saredz galarezultātu, bet nesaredz nobīdes, nereaģē, nespēj virzīt grupu uz mērķi.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt konstruktīvu kritiku un dot risinājumus. Motivē citus dalībniekus un atbalsta līderi. VAI Motivē, uzslavē, iesaistās grupas darbā, var palīdzēt jebkuram grupas dalībniekam, dod padomus, izstrādā darba plānu, organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz citiem, pārliecinās vai viss izdarīs, izsaka savas domas, pieņem grupai svarīgus lēmumus, rūpējas, lai katrs grupas dalībnieks var izteikties, izsaka un uzklausa viedokļus.

SR: Skaidro argumenta uzbūvi; raksta pārspriedumu un sadarbojoties uzlabo argumentāciju.

	... punkti	... punkti	... punkti	... punkti
Skaidrojumā lietotā valoda	Skaidrojums ir grūti saprotams un ietver neprecīzu jēdzienu, nosaukumu u.c. lietojumu.	Skaidrojums ir saprotams un ietver nozares jēdzienus, nosaukumus u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti nozares jēdzieni, nosaukumi u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti starpdisciplināri jēdzieni, nosaukumi, u.c.
Temata izpratne	Temats izprasts, patstāvīgas domas, radoši, oriģināli spriedumi ...
Argumentācija
Sadarbojas	Neapzinās savu lomu. nepiedalās aktivitātēs, tikai kritizē. VAI Zina savu lomu, to uztver burtiskā nozīmē- komandē, neuzklausa ieteikumus, uzspiež savu viedokli.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, sniedz kritiku. VAI Zina savu lomu un pienākumus. Ar palīdzību spēj sadalīt lomas, bet nepalīdz realizēt pienākumus. Ar skolotāja vai citu skolēnu palīdzību spēj noteikt galarezultātu.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt kritiku un dot risinājumus. VAI Zina un apzinās savu lomu. Organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz realizēt pienākumus. Saredz galarezultātu, bet nesaredz nobīdes, nereaģē, nespēj virzīt grupu uz mērķi.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt konstruktīvu kritiku un dot risinājumus. Motivē citus dalībniekus un atbalsta līderi. VAI Motivē, uzslavē, iesaistās grupas darbā, var palīdzēt jebkuram grupas dalībniekam, dod padomus, izstrādā darba plānu, organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz citiem, pārliecinās vai viss izdarīs, izsaka savas domas, pieņem grupai svarīgus lēmumus, rūpējas, lai katrs grupas dalībnieks var izteikties, izsaka un uzklausa viedokļus.

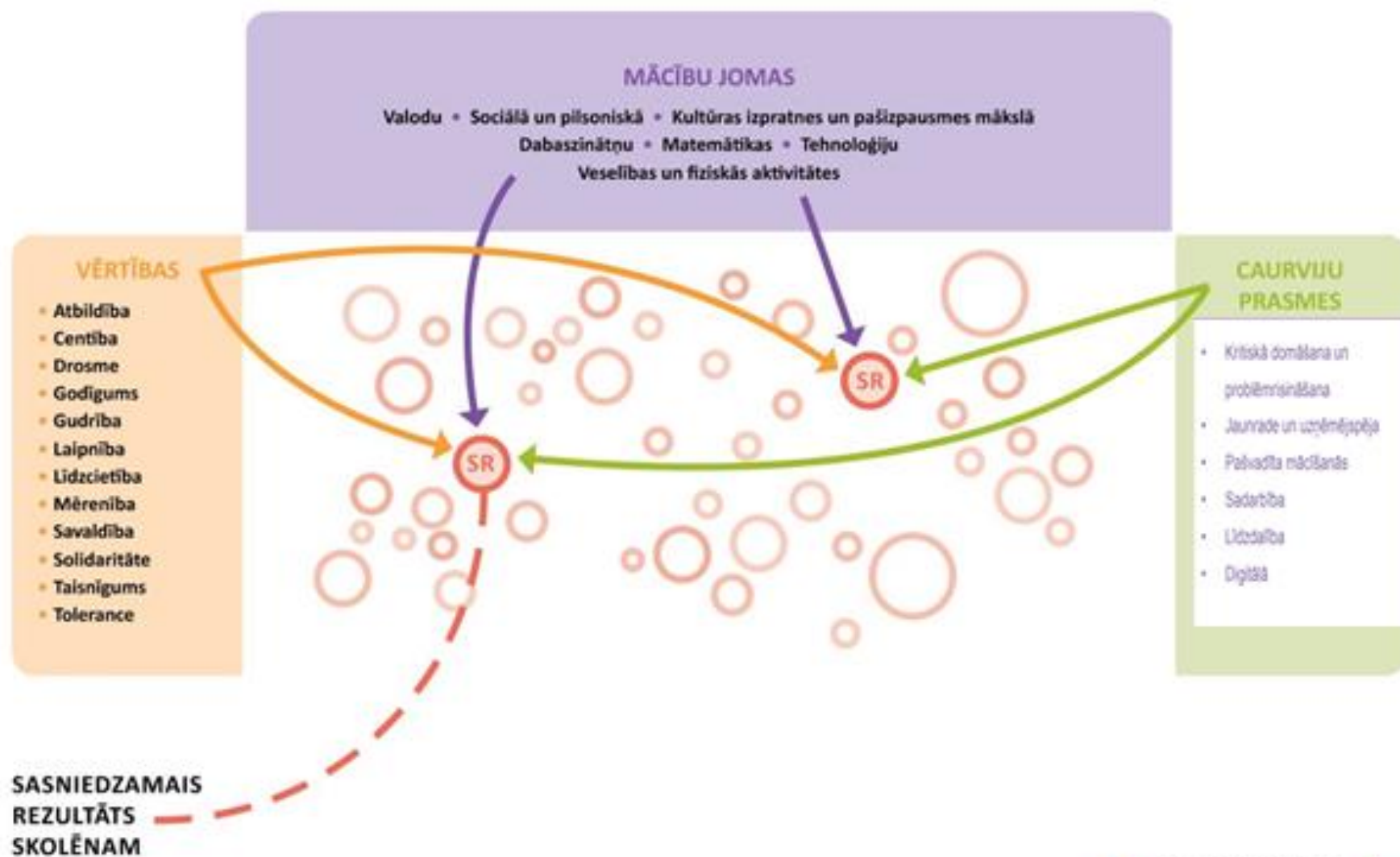
SR: Skaidro argumenta uzbūvi; raksta pārspriedumu un sadarbojoties uzlabo argumentāciju.

	... punkti	... punkti	... punkti	... punkti
Skaidrojumā lietotā valoda	Skaidrojums ir grūti saprotams un ietver neprecīzu jēdzienu, nosaukumu u.c. lietojumu.	Skaidrojums ir saprotams un ietver nozares jēdzienus, nosaukumus u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti nozares jēdzieni, nosaukumi u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti starpdisciplināri jēdzieni, nosaukumi, u.c.
Temata izpratne	Temats izprasts, patstāvīgas domas, radoši, oriģināli spriedumi ...
Argumentācija
Sadarbojas	Neapzinās savu lomu. nepiedalās aktivitātēs, tikai kritizē. VAI Zina savu lomu, to uztver burtiskā nozīmē- komandē, neuzklausa ieteikumus, uzspiež savu viedokli.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, sniedz kritiku. VAI Zina savu lomu un pienākumus. Ar palīdzību spēj sadalīt lomas, bet nepalīdz realizēt pienākumus. Ar skolotāja vai citu skolēnu palīdzību spēj noteikt galarezultātu.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt kritiku un dot risinājumus. VAI Zina un apzinās savu lomu. Organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz realizēt pienākumus. Saredz galarezultātu, bet nesaredz nobīdes, nereaģē, nespēj virzīt grupu uz mērķi.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt konstruktīvu kritiku un dot risinājumus. Motivē citus dalībniekus un atbalsta līderi. VAI Motivē, uzslavē, iesaistās grupas darbā, var palīdzēt jebkuram grupas dalībniekam, dod padomus, izstrādā darba plānu, organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz citiem, pārliecinās vai viss izdarīs, izsaka savas domas, pieņem grupai svarīgus lēmumus, rūpējas, lai katrs grupas dalībnieks var izteikties, izsaka un uzklausa viedokļus.

SR: Skaidro argumenta uzbūvi; raksta pārspriedumu un sadarbojoties uzlabo argumentāciju.

	... punkti	... punkti	... punkti	... punkti
Skaidrojumā lietotā valoda	Skaidrojums ir grūti saprotams un ietver neprecīzu jēdzienu, nosaukumu u.c. lietojumu.	Skaidrojums ir saprotams un ietver nozares jēdzienus, nosaukumus u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti nozares jēdzieni, nosaukumi u.c.	Skaidrojums ir saprotams, tiek lietots zinātniskās valodas stils un ir ietverti atbilstoši situācijai precīzi lietoti starpdisciplināri jēdzieni, nosaukumi, u.c.
Temata izpratne	Temats izprasts, patstāvīgas domas, radoši, oriģināli spriedumi ...
Argumentācija
Sadarbojas	Neapzinās savu lomu. nepiedalās aktivitātēs, tikai kritizē. VAI Zina savu lomu, to uztver burtiskā nozīmē- komandē, neuzklausa ieteikumus, uzspiež savu viedokli.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, sniedz kritiku. VAI Zina savu lomu un pienākumus. Ar palīdzību spēj sadalīt lomas, bet nepalīdz realizēt pienākumus. Ar skolotāja vai citu skolēnu palīdzību spēj noteikt galarezultātu.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt kritiku un dot risinājumus. VAI Zina un apzinās savu lomu. Organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz realizēt pienākumus. Saredz galarezultātu, bet nesaredz nobīdes, nereaģē, nespēj virzīt grupu uz mērķi.	Zina un apzinās savu lomu. Piedalās aktivitātēs, spēj sniegt konstruktīvu kritiku un dot risinājumus. Motivē citus dalībniekus un atbalsta līderi. VAI Motivē, uzslavē, iesaistās grupas darbā, var palīdzēt jebkuram grupas dalībniekam, dod padomus, izstrādā darba plānu, organizē pārējo darbu, nosaka katra cilvēka pienākumus, palīdz citiem, pārliecinās vai viss izdarīs, izsaka savas domas, pieņem grupai svarīgus lēmumus, rūpējas, lai katrs grupas dalībnieks var izteikties, izsaka un uzklausa viedokļus.

Mācību satura organizācija

Kā novērtēt prasmi?

Problēmu risināšana

→	→	→	→	→	→
Nevaru atrisināt problēmu, ja ir dots plāns.	Atrisinu problēmu, izmantojot dotu plānu, bet neprotu pārlicināties, vai risinājums ir derīgs.	Atrisinu problēmu, izmantojot dotu plānu, protu pārlicināties, vai risinājums ir derīgs.	Atrisinu problēmu pats, bet neprotu pārlicināties, vai risinājums ir derīgs.	Atrisinu problēmu pats un protu pārlicināties, vai risinājums ir derīgs.	Atrisinu problēmu pats, varu to izdarīt vairākos veidos un protu pārlicināties, vai risinājumi ir derīgi.

Protu uzkonstruēt mācītas/zināmas funkcijas grafiku – zinu grafika veidu/formu, izrēķinu konkrētas vērtības, lai precizētu grafika novietojumu koordinātu plaknē, argumentu (x) vērtības izvēlos nejauši	Protu uzkonstruēt mācītas/zināmas funkcijas grafiku – zinu grafika veidu/formu, izrēķinu konkrētas vērtības, lai precizētu grafika novietojumu koordinātu plaknē, apzināti izvēlos argumenta vērtības – spēju pamatot, kāpēc tieši šīs vērtības ir nepieciešams / ir izdevīgi izmantot	Protu uzkonstruēt svešas/nezināmas funkciju grafiku – zinu, ka var izvēlēties argumenta (x) vērtības un aprēķināt atbilstošās funkcijas vērtības (y) izrēķinu vērtības un atlieku atbilstošo punktu koordinātas, savienoju punktus ar līniju, pieņemot, ka atlikto punktu skaits ir pietiekams, lai varētu saprast grafika formu, novietojumu	Protu uzkonstruēt svešas/nezināmas funkciju grafiku – zinu, ka var izvēlēties argumenta (x) vērtības un aprēķināt atbilstošās funkcijas vērtības (y) izrēķinu vērtības un atlieku atbilstošo punktu koordinātas, savienoju punktus ar līniju izvēlos vēl papildus argumentu vērtības, lai precizētu grafika novietojumu koordinātu plaknē, spēju pamatot, kā zinu, ka grafiks uzkonstruēts pareizi
--	--	---	--

Funkcijas grafika zīmēšana

Uz koordinātu asīm atlikti vienības nogriežņi

Pie koordinātu asīm norādīti mainīgie lielumi

...

Prasmes ir praktiskas.
Bez praktizēšanas tās nevar apgūt.

Individuāli pabeidziet teikumu

Mācot prasmi, ir svarīgi ...